

Canllaw Prifysgol De Cymru i

Gyfeirnoddi **Harvard**

Cynnwys

Cyfeirnod	2
Dyfyniad byr	3
Dyfyniad hir	4
Cyfeirnod eilaidd	4
Cyfeirnod awdur sydd â mwy nag un cyhoeddiad yn yr un flwyddyn	4
Llyfrau	5
Cyfnodolion	7
Papurau Newydd	8
Y Rhyngrwyd	9
Cynadleddau/traethodau ymchwil/darlithoedd cyhoeddus	11
Ffynonellau eraill	12
Ffynonellau gweledol	14
Deunydd clyweledol	15
Perfformiadau byw	18
Gemau cyfrifiadur	19
Rhaglenni cyfrifiadur	19
Cyfathrebiad Personol	20

Cyfeirnod

Beth yw cyfeirnod?

Mae cyfeirnod yn golygu nodi mewn aseiniadau pan fyddwch wedi defnyddio deunydd nad eich gwaith gwreiddiol chi ydyw. Gallai hyn gynnwys gwybodaeth ffeithiol, data, delweddau, barn, dyfyniad uniongyrchol, neu pan fyddwch yn rhoi crynodeb neu aralleiriad o waith pobl eraill.

Pam cyfeirnod?

Mae'r rhan fwyaf o aseiniadau academaidd yn mesur eich gallu i ddeall, dadansoddi a gwerthuso gwaith pobl eraill. Yn sgil hynny, mae cyfeirnod yn rhan hanfodol o hyn gan ei fod yn hysbysu'r darlennydd o'r testunau a ddefnyddiwyd gennych wrth ymchwilio; cewch eich asesu hefyd ar ansawdd a pherthnasedd y ffynonellau hyn. Mae'n bwysig cofio y rhoddir canran o'r marciau cyffredinol i gyfeirnod os y caiff ei wneud yn briodol.

Llên-ladrata – uniondeb academaidd

Ewch i'r dudalen hon ar Unilife i gael rhagor o wybodaeth am lônladrad ac arfer da academaidd.
<http://unilife.southwales.ac.uk/pages/3168>.

Sut i gyfeirnod

Ceir nifer o wahanol arddulliau cyfeirnod, ac mae pob un ohonynt yr un mor ddilys. Dylech bob amser ofyn i'ch darlithydd os nad ydych yn siŵr pa arddull i'w defnyddio. Mae'r enghraifft ar dudalen 3 yn dangos sut i gyfeirnod (cyfeirio) gan ddefnyddio arddull gyfeirnod Harvard.

Dyma un o'r systemau a ddefnyddir amlaf sy'n seiliedig ar Safon Brydeinig BS5605 (1990). Y gofynion sylfaenol o ran ymgorffori cyfeirnodau yn eich gwaith yw rhoi cyfenw'r awdur (neu'r corff awduro) a blwyddyn y cyhoeddiad mewn brawddegau a pharagraffau.

Ble i gynnwys hyn yn eich testun yw elfen gyntaf y system gyfeirnod (cyfeirnod yn y testun). Yr ail elfen yw rhoi manylion llawn yr holl gyfeirnodau a ddefnyddiwyd gennych mewn rhestr ar ddiwedd eich aseiniad. Rhaid cynnwys y ddwy elfen mewn unrhyw ddarn o waith a gyflwynir.

Sut i ddefnyddio'r canllaw hwn

Mae'r canllaw hwn yn amlygu rhai o'r ffynonellau y gellir cyfeirio atynt wrth ysgrifennu aseiniad. Cyflwynir gofynion cyfeirnod amrywiol pob ffynhonnell a rhoddir enghraifft yn y rhestr. Er hynny, nid yw'r canllaw hwn yn cynnwys pob ffynhonnell bosibl y gallech ddod ar ei thraws yn ystod eich astudiaethau. Ceisiwch gyngor gan eich darlithydd, gan y Ganolfan Addysg Galw Heibio, neu Siop Gyngor eich Cyfadran os bydd arnoch angen arweiniad pellach.

Mae sawl ffordd i gynnwys ffynonellau yn eich gwaith. Gallwch roi crynodeb neu aralleiriad o'r wybodaeth neu ddyfynnu'r wybodaeth yn uniongyrchol. Efallai y byddwch hefyd yn dymuno cynnwys cyfeirnod eilaidd a/neu gyfeirio at awdur sydd â mwy nag un cyhoeddiad mewn blwyddyn unigol. Pa bynnag un a ddefnyddiwyd, byddwch yn hysbysu eich darlennydd drwy osod y manylion cyfeirnod mewn ffordd ychydig yn wahanol fel a ddangosir isod.

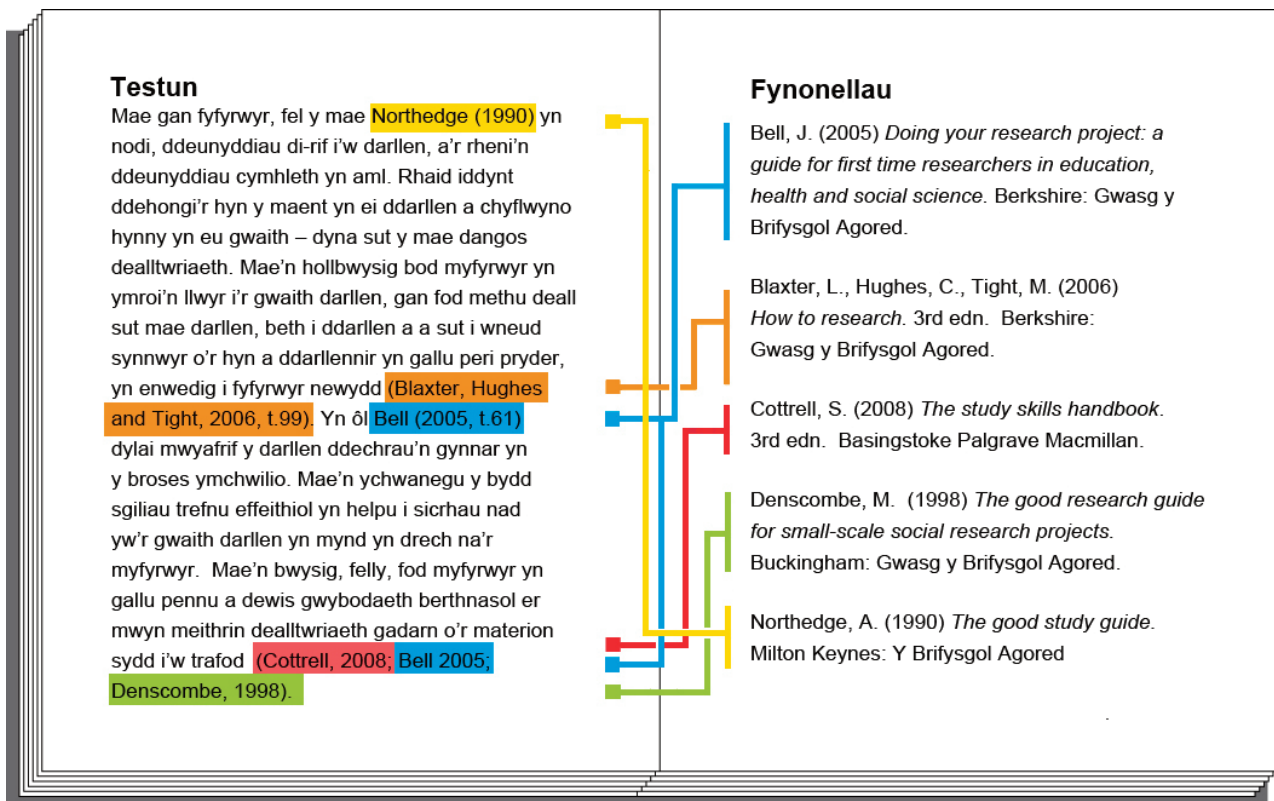
Noder bod y canllaw yn cyflwyno gwybodaeth mewn colofnau. Dylai cyfeirnodau mewn testun neu mewn rhestr gael eu hysgrifennu ar draws y dudalen gyfan pan fyddwch yn ysgrifennu eich aseiniad.

Rhoi crynodeb

Os ydych yn rhoi crynodeb o ddadl neu safbwynt cyffredinol llyfr neu erthygl, dim ond enw'r awdur a blwyddyn y cyhoeddiad sydd angen i chi eu rhoi; nid oes angen ichi roi rhifau tudalennau yn y testun nac yn y rhestr o gyfeirnodau.

Aralleirio

Os ydych yn aralleirio pwynt penodol o'ch ffynhonnell, dylech gynnwys rhifau tudalennau yn y testun, ynghyd ag enw'r awdur a'r flwyddyn. Mae hyn yn ei gwneud yn haws i'ch darlennydd ddod o hyd i'r wybodaeth y cyfeirir ati.

(o: Leeds Metropolitan University (2009) Quote, unquote: A guide to Harvard referencing, t. 6. Ar gael fan hyn: http://skillsforlearning.leedsmet.ac.uk/Quote_Unquote.pdf (Darllenwyd: 11 Gorffennaf 2010).

Dyfyniad byr

Enghraifft yn y testun

Dadleua Chartrand, Millar a Wiltshire (1997, t.1) "...they [cyfreithiau] can be said to be just when they create the conditions leading to peace, happiness and prosperity for all persons". Mae'r farn hon yn ...

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Chartrand, M., Millar, C. a Wiltshire, E. (1997) *English for contract and company law*. Llundain: Sweet and Maxwell.

Noder

Dylid rhoi dyfyniadau byr o hyd at ddwy neu dair llinell mewn dyfynodau dwbl a'u cynnwys yng nghorff y testun

---

Dyfyniad hir

Enghraifft yn y testun

Mae'r rhan fwyaf o bobl yn tueddu ryw ffordd. Honnir mai *tuedd person* yw'r mwyaf cyffredin.

So we see a nurse, or a teacher or a policeman or policewoman going about their business and tend to judge them as being particular types of people rather than as people being constrained by the roles that they are playing in their work. (Strongman, 2006, t. 94).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Strongman, K. T. (2006) *Applying psychology to everyday life: a beginner's guide*. Chichester: John Wiley and Sons Ltd.

Noder

Dylai dyfyniadau hirach gael eu mewnoli o gymharu â'r prif destun, yn baragraff ar wahân. Ni fydd angen dyfynodau.

Cyfeirnod eilaidd

Enghraifft yn y testun

Mae profiad McMahon (1994) y cyfeirir ato yn Parahoo (2006, t. 246) yn tynnu sylw at y penbleth ynghylch y mater o ddwyn perswâd wrth geisio recriwtio cyfranogwyr.

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Parahoo, K. (2006) *Nursing research: principles, process and issues*. 2il arg. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Noder

Weithiau bydd awduron yn cyfeirio at waith/syniadau pobl eraill. Gelwir y rhain yn gyfeirnodau eilaidd. Er enghraifft, mae Parahoo yn 2006 yn cyfeirio at brofiad McMahon ym 1994. Dylid cynnwys manylion gwaith Parahoo yn y rhestr o gyfeirnodau gan mai dyma'r gwaith a ddarllenwyd gennych. (Fe'ch cyngorir i beidio â defnyddio gormod o'r rhain.)

Awdur sydd â mwy nag un cyhoeddiad yn yr un flwyddyn

Enghraifft yn y testun

Mae'r rhan fwyaf o brofion gau-gred yn defnyddio plant sydd ag oedran meddylol o 3-4 oed ond roedd gan bob plentyn ag awtistiaeth a brofwyd oedran meddylol uwch na hyn (Baron-Cohen 1989a). Mewn arbrawf pellach (Baron-Cohen 1989b) gofynnwyd i blant ag awtistiaeth beth yw diben yr ymennydd.

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Baron-Cohen, S. (1989a) 'The autistic child's theory of mind: A case of specific developmental delay', *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 30, tt. 285-298.

Baron-Cohen, S. (1989b) 'Are autistic children behaviourists? An examination of their mental-physical and appearance-reality distinctions', *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 19, tt. 579-600.

Noder

Os oes angen ichi gyfeirio at ddau (neu ragor) o gyhoeddiadau gan awdur a gyhoeddwyd yn yr un flwyddyn, bydd angen ichi wahaniaethu rhyngddynt yn y testun ac yn y rhestr o gyfeirnodau. Gwnewch hyn drwy ddefnyddio llythrennau is yn nhrefn yr wyddor yn dilyn blwyddyn y cyhoeddiad.

Sut i gyfeirnoddi Ilyfrau

Llyfr sydd ag un awdur

Enghraifft yn y testun:

Awgryma Thompson (2003) fod iaith yn helpu i ffurfio hunaniaeth, ond gall greu ystrydebau a rhagfarnau.

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnoddi:

Thompson, N. (2003) *Communication and language: a handbook of theory and practice*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur/golygydd (Cyfenw neu enw teuluol cyn llythrennau cyntaf)
2. Blwyddyn cyhoeddi (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl (mewn llythrennau italig)
4. Argraffiad (os nad argraffiad cyntaf ydyw, rhowch rif yr argraffiad)
5. Man cyhoeddi: Cyhoeddwr
6. Rhif cyfres a chyfrol (os yw'n berthnasol)

Llyfr sydd â dau neu dri awdur

Enghraifft yn y testun:

Yn ôl Dexter a Wash (1995, tt. 32-33) "silence may be as effective as verbal communication" pe caiff ei ddefnyddio'n briodol.

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnoddi:

Dexter, G. a Wash, M. (1995) *Psychiatric nursing skills: a patient centred approach*. 2il arg. Llundain: Chapman and Hall.

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur(on)/golygydd(ion) (Cyfenw neu enw teuluol cyn llythrennau cyntaf)
2. Blwyddyn cyhoeddi (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl (mewn llythrennau italig)
4. Argraffiad (os nad argraffiad cyntaf ydyw, rhowch rif yr argraffiad) (2il arg.)
5. Man cyhoeddi: Cyhoeddwr
6. Rhif cyfres a chyfrol (os yw'n berthnasol)

Llyfr sydd â mwy na thri awdur

Enghraifft yn y testun:

Dangoswyd hyn yn yr astudiaeth gan Huxley *et al.* (2007).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnoddi:

Huxley, P., Evans, S., Muroe, M. a Cestari, L. (2007) *Fair access to care services in integrated mental health and social care teams*. Llundain: Yr Adran Iechyd.

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur(on) / golygydd(ion) (Cyfenw neu enw teuluol cyn llythrennau cyntaf)
2. Blwyddyn cyhoeddi (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl (mewn llythrennau italig)
4. Argraffiad (os nad argraffiad cyntaf ydyw, rhowch rif yr argraffiad)
5. Man cyhoeddi: Cyhoeddwr
6. Rhif cyfres a chyfrol (os yw'n berthnasol)

Pennod/adran mewn llyfr a olygwyd

Enghraifft yn y testun

Mae Cohen (2009, t.194) yn disgrifio isddiwylliant y gang tramgwyddus fel hedoniaeth tymor byr.

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnoddi:

Cohen, A.K. (2009) 'Delinquent boys: the culture of the gang', yn Newburn, T. (gol.) *Key readings in criminology*. Cullompton: Willan Publishing, tt. 194-198.

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur(on) y bennod/adran (cyfenw, a llythrennau cyntaf i ddilyn)
2. Blwyddyn cyhoeddi (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl y bennod/adran (mewn dyfynodau sengl)
4. 'yn' ac awdur(on)/golygydd(ion) y llyfr
5. Teitl y llyfr (mewn llythrennau italig)
6. Argraffiad (os nad argraffiad cyntaf ydyw, rhowch rif yr argraffiad)
7. Man cyhoeddi: Cyhoeddwr

Llyfr sydd â golygydd(ion)

Enghraifft yn y testun:

Trafodir llawer o agweddau ar reolaeth ysgol yn Spencer (2007).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Spencer, J. (gol.) (2007) *School management and finance opportunities and problems*. Llundain: Ford Publishers. Financial Education Series, 23.

Trefn y cyfeirnod:

1. Golygydd(ion) wedyn (gol.) neu (goln.) (cyfenw neu enw teuluol cyn llythrennau cyntaf)
2. Blwyddyn cyhoeddi (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl (mewn llythrennau italig)
4. Argraffiad (os nad argraffiad cyntaf ydyw, rhowch rif yr argraffiad)
5. Man cyhoeddi: Cyhoeddwr
6. Rhif cyfres a chyfrol (os yw'n berthnasol)

Llinellau mewn drama

Enghraifft yn y testun

"I prithee do not mock me fellow student" (Shakespeare, 1980, 1.2:177).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod

Shakespeare, W. (1980) *Hamlet*. Golygydd gan Spencer, T.J.B. Llundain: Penguin. 1.2:177.

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur y ddrama (cyfenw, a llythrennau cyntaf i ddilyn) (cyfenw neu enw teuluol cyn

llythrennau cyntaf)

2. Blwyddyn cyhoeddi (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl (mewn llythrennau italig)
4. Argraffiad (os nad argraffiad cyntaf ydyw, rhowch rif yr argraffiad)
5. Gwybodaeth am yr argraffiad os yw'n berthnasol, e.e. Golygydd gan (cyfenw, a llythrennau cyntaf i ddilyn)
6. Man cyhoeddi: Cyhoeddwr
7. Act. Golygfa: llinell

E-lyfr

Enghraifft yn y testun

Mae systemau electronig sy'n gynyddol gymhleth a choeth wedi cael effaith sylweddol ar ffurf newidiol telegyfathrebu (Anttalainen, 2003).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod

Anttalainen, T. (2003) *Introduction to telecommunication network engineering*. NetLibrary [Ar-lein]. Ar gael fan hyn: <http://www.netlibrary.com> (Darllenwyd: 20 Mehefin 2011).

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur(on)/golygydd(ion) (cyfenw neu enw teuluol cyn llythrennau cyntaf)
2. Blwyddyn cyhoeddi'r llyfr (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl y llyfr (mewn llythrennau italig)
4. Argraffiad (os nad argraffiad cyntaf ydyw, rhowch rif yr argraffiad)
5. Enw'r casgliad o e-lyfrau (mewn llythrennau italig)
6. [Ar-lein]
7. Ar gael fan hyn: URL
8. (Darllenwyd: dyddiad)

E-lyfr drwy ddarllenwyd e-lyfrau megis Kindle

Enghraifft yn y testun

Yn ôl Forsyth (2011, Lleoliad 532 o 5144) "Our word sky comes from the Viking word for cloud, but in England there's simply no difference between the two concepts, and so the word changed its meaning because of the awful weather."

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod

Forsyth, M. (2011) *The etymologicon: a circular stroll through the hidden connections of the English language*. Fformat Kindle [darllenwyd e-lyfr]. Ar gael ar: <http://www.amazon.co.uk> (Gwelwyd: 20 Ionawr 2012).

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur(on)/golygydd(ion) (cyfenw neu enw teuluol cyn llythrennau cyntaf)
2. Dyddiad cyhoeddi (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl y llyfr (mewn llythrennau italig)
4. Argraffiad (os nad argraffiad cyntaf ydyw, rhowch rif yr argraffiad)
5. Enw'r casgliad o e-lyfrau (mewn llythrennau italig)
6. [Ar-lein]
7. Ar gael fan hyn: URL
8. (Darllenwyd: dyddiad)

Yn aml, does dim rhifau ar dudalennau e-lyfr. Os nad yw rhif y dudalen ar gael, nodwch y bennod, rhif yr adran neu rif y lleoliad i helpu'r sawl sy'n darllen ganfod y dyfyniad neu'r pwynt yr ydych yn ei aralleirio

Sut i gyfeirnoddi cyfnodolion

Erthygl mewn cyfnodolyn (wedi'i argraffu)

Enghraifft yn y testun:

Yn ôl Fritsch a Schroeter (2011, t. 383) "recent empirical research strongly indicates that the effect of new business formation on economic development is of a long-term nature".

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnoddi:

Fritsch, M. a Schroeter, A. (2011) 'Why does the effect of new business formation differ across regions?', *Small Business Economics: An Entrepreneurship Journal*, 36(4), tt. 383-400.

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur(on) (cyfenw, a llythrennau cyntaf i ddilyn)
2. Blwyddyn cyhoeddi (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl yr erthygl (mewn dyfynodau sengl)
4. Teitl y cyfnodolyn (mewn llythrennau italig – rhowch uwch lythyren i lythyren gyntaf pob gair yn y teitl ar wahân i eiriau cysylltiol megis a, o, yr, i)
5. Gwybodaeth am y rhifyn, hynny yw rhifyn (heb gromfachau) a, lle y bo'n berthnasol, rhif rhan, mis neu dymor (oll mewn cromfachau crwn)
6. Rhifau'r tudalennau

Erthygl mewn cyfnodolyn mewn casgliad ar-lein, e.e. Science Direct (e-gyfnodolyn)

Enghraifft yn y testun:

Canfu Langhammer a Stanghelle (2009, t. 46) fod "Stroke care has changed over the last 20 years".

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnoddi:

Langhammer, B. a Stanghelle, J.K. (2009) 'Exercise on a treadmill or walking outdoors', *Clinical Rehabilitation*, 24(1), tt. 46-54. *Sage Journals* [Ar-lein]. Ar gael fan hyn: <http://cre.sagepub.com> (Darllenwyd: 15 Gorffennaf 2010).

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur(on)(cyfenw neu enw teuluol cyn llythrennau cyntaf)
2. Blwyddyn cyhoeddi (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl yr erthygl (mewn dyfynodau sengl)
4. Teitl y cyfnodolyn (mewn llythrennau italig – rhowch uwch lythyren i lythyren gyntaf pob gair yn y teitl ar wahân i eiriau cysylltiol megis a, o, yr, i)
5. Cyfrol (heb gromfachau) rhifyn (mewn cromfachau crwn) rhifau'r tudalennau os ydynt yn hysbys
6. Enw'r casgliad (mewn llythrennau italig)
7. [Ar-lein]
8. Ar gael fan hyn: URL y casgliad

Yn aml, bydd cyfnodolyn ar-lein yn rhan o gasgliad o gyfnodolion ar-lein sydd ar gael drwy dudalennau gwe Morgannwg. Dylid cynnwys enw'r casgliad yn y cyfeirnod. Catiff rhai cyfnodolion eu cyhoeddi ar y Rhynggrwyd yn unig gan gyboeddw'r masnachol. Mae cyfnodolion mynediad agored ar gael ar-lein heb fod yn gysylltiedig â chyboeddw'r masnachol ac yn aml heb dâl na thanysgrifiad, a dylid cynnwys enw'r archif mynediad agored yn y cyfeirnod.

Mae'r wybodaeth hon yn berthnasol i'r enghreifftiau ar-lein (e-gyfnodolion).

Erthygl mewn cyfnodolyn ar y rhynggrwyd (e-gyfnodolyn)

Enghraifft yn y testun:

Honodd un awdur, Demers (2009) bod "virtually no research".

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnoddi:

Demers, A. (2009) 'The war at home: consequences of loving a veteran of the Iraq and Afghan wars,' *The Internet Journal of Mental Health*, 6(1) [Ar-lein]. Ar gael fan hyn: <http://www.ispub.com/> (Darllenwyd: 15 Gorffennaf 2010).

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur(on) (cyfenw neu enw teuluol cyn llythrennau cyntaf)
2. Blwyddyn cyhoeddi (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl yr erthygl (mewn dyfynodau sengl)
4. Teitl y cyfnodolyn (mewn llythrennau italig a rhowch uwch lythyren i lythyren gyntaf pob gair yn y teitl ar wahân i eiriau cysylltiol megis a, o, yr, i)
5. Cyfrol (heb gromfachau), rhifyn neu fis/tymor (mewn cromfachau crwn) a rhifau'r tudalennau os ydynt yn hysbys
6. [Ar-lein]
7. Ar gael fan hyn: URL y dudalen we
8. (Darllenwyd: dyddiad)

Erthygl mewn cyfnodolyn mynediad agored (e-gyfnodolyn)

Enghraifft yn y testun

Mae trafodaeth ar 'bearing witness' i'w ganfod yn Murphy (2009, t. 39).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod

Murphy, N.M. (2009) 'Nurse leaders as stewards: the beginning of change', *The Open Nursing Journal*, 3, tt. 39-44. *Bentham Open* [Ar-lein]. Ar gael fan hyn: <http://www.bentham.org/open/tonursj/> (Darllenwyd: 15 Gorffennaf 2010).

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur(on) (cyfenw neu enw teuluol cyn llythrennau cyntaf)
2. Blwyddyn cyhoeddi (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl yr erthygl (mewn dyfynodau sengl)
4. Teitl y cyfnodolyn (mewn llythrennau italig a rhowch uwch lythyren i lythyren gyntaf pob gair yn y teitl ar wahân i eiriau cysylltiol megis a, o, yr, i)
5. Cyfrol (heb gromfachau), rhifyn (mewn cromfachau crwn) a rhifau'r tudalennau os ydynt yn hysbys
6. Enw'r archif mynediad agored (mewn llythrennau italig - rhowch uwch lythyren i lythyren gyntaf pob gair yn y teitl ar wahân i eiriau cysylltiol megis a, o, yr, i)
7. [Ar-lein]
8. Ar gael fan hyn: URL
9. (Darllenwyd: dyddiad)

Sut i gyfeirnod papurau newydd

Erthygl bapur newydd (wedi'i hargraffu)

Enghraifft yn y testun

Derbyniodd Goldman y ddirwy fwyaf yn hanes y comisiwn (Teanor, 2010).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod

Teanor, J. (2010) 'Goldman Sachs handed record \$550m fine over Abacus transaction', *The Guardian*, 16 Gorffennaf, t. 25.

Trefn y cyfeirnod:

Pe nodir awdur yr erthygl bapur newydd, defnyddiwyd y drefn gyfeirnod ganlynol:

1. Awdur (cyfenw neu enw teuluol cyn llythrennau cyntaf)
2. Blwyddyn cyhoeddi (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl yr erthygl (mewn dyfynodau sengl)
4. Teitl y papur newydd (mewn llythrennau italig - rhowch uwch lythyren i lythyren gyntaf pob gair yn y teitl ar wahân i eiriau cysylltiol megis a, o, yr, i)
5. Argraffiad os oes angen (mewn cromfachau crwn)
6. Diwrnod a mis
7. Rhifau'r tudalennau

Erthygl bapur newydd yn fersiwn Rynggrwyd y papur newydd

Enghraifft yn y testun

Awgryma Kingsley (2010) fod y symudiad darllen araf yn cynnwys criw anghydweiddol o academyddion a deallusion sydd eisiau inni gymryd ein hamser wrth ddarllen ac ailddarllen.

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod

Kingsley, P. (2010) 'The art of slow reading', adran G2 *The Guardian*, 15 Gorffennaf [Ar-lein]. Ar gael fan hyn: <http://guardian.co.uk/books/2010/jul/15/slow-reading> (Darllenwyd: 16 Gorffennaf 2010).

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur (cyfenw neu enw teuluol cyn llythrennau cyntaf)
2. Blwyddyn cyhoeddi (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl yr erthygl (mewn dyfynodau sengl)
4. Teitl y papur newydd (mewn llythrennau italig - rhowch uwch lythyren i lythyren gyntaf pob gair yn y teitl ar wahân i eiriau cysylltiol megis a, o, yr, i)
5. Diwrnod a mis
6. [Ar-lein]
7. Ar gael fan hyn: URL
8. (Darllenwyd: dyddiad)

Cyfweliad papur newydd

Enghraifft yn y testun

Awgryma Pullman (2011, t. 30) y rhoddwyd iddo'r rôl "to destabilise viewers".

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Pullman, B. (2011) 'Bill Pullman: Torchwood's surprising new villain'. Cyfweliad â Bill Pullman a John Barrowman. Cyfwelwyd gan Catherine Gee ar gyfer *The Daily Telegraph*, 14 Gorffennaf, t. 30.

Trefn y cyfeirnod:

1. Enw'r unigolyn a gyfwelwyd
2. Blwyddyn y cyfweliad (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl y cyfweliad (os oes un) (mewn dyfynodau sengl)
4. Cyfweliad â/Cyfwelwyd gan
5. Enw'r Cyfwelydd
6. Teitl y papur newydd/darllediad (mewn llythrennau italig)
7. Diwrnod a mis y cyfweliad
8. Rhifau'r tudalennau. Os cafodd ei gyhoeddi ar y Rhynggrwyd, ychwanegwch:
9. [Ar-lein]

Sut i gyfeirnoddi'r Rhynggrwyd

Tudalennau gwe gydag awduron unigol

Enghraifft yn y testun

Mae semioteg yn golygu astudio cynrychioliadau a'r prosesau sy'n ymwneud ag arferion cynrychioliadol (Chandler, 2001).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Chandler, D. (2001) *Semiotics for beginners*. Ar gael fan hyn:<http://www.aber.ac.uk/media/Documents/S4B/sem02.html> (Darllenwyd: 26 Gorffennaf 2010).

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur (cyfenw neu enw teuluol cyn llythrennau cyntaf)
2. Blwyddyn cyhoeddi'r wefan / y diweddarwyd y wefan ddiwethaf (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl y wefan (mewn llythrennau italig)
4. Ar gael fan hyn: URL
5. (Darllenwyd: dyddiad)

Tudalennau gwe sydd â sefydliadau yn awduron

Enghraifft yn y testun

Mae cyflog teg yn y GIG yn bendant ar yr agenda i undebau llafur, megis Unison (2014)..

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Unison (2014) *NHS workers deserve fair pay*. Ar gael yn: <http://www.unison.org.uk/at-work/health-care/key-issues/nhs-pay/home/> (Cyrchwyd: 17 Rhagfyr 2014)..

Trefn y cyfeirnod:

1. Sefydliad sy'n awdур
2. Blwyddyn cyhoeddi'r wefan / y diweddarwyd y wefan ddiwethaf (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl y wefan (mewn llythrennau italig)
4. Ar gael fan hyn: URL
5. (Darllenwyd: dyddiad)

Tudalennau gwe heb awduron

Defnyddiwch deitl y wefan

Enghraifft yn y testun

Mae hanes ysbryd Aber-big a marwolaeth PC Pope yn un hynod (*Online Abertillery*, 2010).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Online Abertillery (2010) Ar gael fan hyn:
http://www.abertillery.net/tales_ghost.html
(Darllenwyd: 19 Gorffennaf 2010).

Trefn y cyfeirnod:

1. Teitl y wefan (mewn llythrennau italg)
2. Blwyddyn cyhoeddi'r wefan / y diweddarwyd y wefan ddiwethaf (mewn cromfachau crwn)
3. Ar gael fan hyn: URL
4. (Darllenwyd: dyddiad)

Bydd angen ystyried ansawdd tudalen we sydd heb awdur neu ddyddiad; hynny yw, a yw'n addas ar gyfer eich gwaith academaidd?

Tudalennau gwe heb ddyddiad

Enghraifft yn y testun

Un sefydliad o'r fath yw'r Data System Sciences & Engineering Group
(<http://computing.ornl.gov/cse/datasystems/>, dim dyddiad).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Data System Sciences & Engineering Group
<http://computing.ornl.gov/cse/datasystems/> (dim dyddiad)
(Darllenwyd: 12 Gorffennaf 2011).

Noder

Os nad oes gan dudalen we ddyddiad cyhoeddi/divwygio amlwg, defnyddiwch yr URL (dim dyddiad) a'r dyddiad y darlloech y dudalen

Blogiau

Enghraifft yn y testun

Archwiliodd Vikas Shah (2011) y cysyniad o gyfiawnder a'r goblygiadau i gymdeithas.

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Shah, V. (2011) 'Thought economics', *Thought Economics*, 6 Gorffennaf. Ar gael fan hyn:
<http://thoughteconomics.blogspot.com/> (Darllenwyd: 13 Gorffennaf 2011).

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur y neges
2. Blwyddyn cyhoeddi'r wefan / y diweddarwyd y wefan ddiwethaf (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl y neges (mewn dyfynodau sengl)
4. Teitl y wefan (mewn llythrennau italg)
5. Diwrnod/mis y postiwyd y neges
6. Ar gael fan hyn: URL
7. (Darllenwyd: dyddiad)

Safleoedd Rhwydweithio Cymdeithasol

Enghraifft yn y testun

Mae un sefydliad (Cymru Masnach Deg, 2011) yn defnyddio ei safle ar Facebook yn rheolaidd i ddarparu gwybodaeth am eu gweithgareddau marchnata mwyaf diweddar.

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Cymru Masnach Deg (2011) 'Fair Trade Wales – Cymru Masnach Deg', *Facebook*, 13 Gorffennaf. Ar gael fan hyn: <http://www.facebook.com/fairtradewales#!/groups>

[/fairtradewales](#) (Darllenwyd: 13 Gorffennaf 2011).

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur (cyfenw neu enw teuluol cyn llythrennau cyntaf)
2. Blwyddyn cyhoeddi'r wefan / y diweddarwyd y wefan ddiwethaf (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl y dudalen (mewn dyfynodau sengl)
4. Teitl y wefan (mewn llythrennau italg)
5. Diwrnod/mis postio'r neges
6. Ar gael fan hyn: URL

Wikis

Enghraifft yn y testun

Mae cymuned o gefnogwyr yn cynnig cymorth i gydberchnogion ffôn T-Mobile Sidekick ('T-Mobile Sidekick Wiki I Info, Tips, Support', 2010).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

'T-Mobile Sidekick Wiki I Info, Tips, Support' (2010) *Sidekick Wiki*. Ar gael fan hyn: <http://wiki.sidekick.com/> (Darllenwyd: 13 Gorffennaf 2011).

Trefn y cyfeirnod:

1. Teitl yr erthygl (mewn dyfynodau sengl)
2. Blwyddyn cyhoeddi'r wefan / y diweddarwyd y wefan ddiwethaf (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl y wefan (mewn llythrennau italig)
4. Ar gael fan hyn: URL
5. (Darllenwyd: dyddiad)

Sut i gyfeirnodu cynadleddau/traethodau

Trafodion llawn cynhadledd (wedi'u hargraffu)**Enghraifft yn y testun**

Roedd y gynhadledd (International Conference on Asian Digital Libraries, 2002) ...

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

International Conference on Asian Digital Libraries, ICADL (2002) *Digital libraries : people, knowledge, and technology : 5th International Conference on Asian Digital Libraries*. Singapôr, 11-14 Rhagfyr. Singapôr: ICADL.

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur/golygydd
2. Blwyddyn cyhoeddi (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl y gynhadledd: isdeitl (mewn llythrennau italig)
4. Lleoliad a dyddiad y gynhadledd
5. Man cyhoeddi: Cyhoeddwr

Papur cynhadledd wedi'i gyhoeddi ar y Rhynggrwyd

Enghraifft yn y testun

Mae Persensky, Lewis ac O'Hara (2005) yn pwysleisio cyfraniad hanfodol y personél yn y maes penodol hwn.

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Persensky, J., Lewis, P. ac O'Hara, J. (2005) 'Insights into the role of the operator in Advanced reactors', *American Nuclear Society, Winter Meeting, Washington D.C.*, 13-17 Tachwedd. Efrog Newydd: Brookhaven National Laboratory [Ar-lein]. Ar gael fan hyn: <http://www.bnl.gov/isd/documents/30546.pdf> (Darllenwyd: 26 Gorffennaf 2010).

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur(on) (cyfenw neu enw teuluol cyn llythrennau cyntaf)
2. Blwyddyn cyhoeddi (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl y papur (mewn dyfynodau sengl)
4. Teitl y gynhadledd: isdeitl (mewn llythrennau italig)
5. Lleoliad a dyddiad y gynhadledd
6. Cyhoeddwr
7. [Ar-lein]
8. Ar gael fan hyn: URL
9. (Darllenwyd: dyddiad)

Traethodau ymchwil

Enghraifft yn y testun

Yn ôl ymchwil a wnaed gan Prescott (2006).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Prescott, G. (2006) *The noble game is not totally unknown here: Rugby football in nineteenth-century Cardiff*. Traethawd ymchwil M Phil heb ei gyhoeddi. Prifysgol Morgannwg.

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur (cyfenw neu enw teuluol cyn llythrennau cyntaf)
  2. Blwyddyn cyflwyno (mewn cromfachau crwn)
  3. Teitl y traethawd ymchwil (mewn llythrennau italig)
  4. Y radd — M Phil neu PhD
  5. Corff dyfarnu'r radd
- Os yw wedi'i gyhoeddi ar y we ychwanegwch:
6. [Ar-lein]
  7. Ar gael fan hyn: URL
  8. (Darllenwyd: dyddiad)

Darlith Gyhoeddus

Enghraifft yn y testun

Creda Rees (2010) bod dyfodol dyn yn ei ddwylo ei hun.

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Rees, M. (2010) *Lecture 2: Surviving the century*, [Reith Lectures 2010: Scientific horizons]. 8 Mehefin.

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur/siaradwr (cyfenw neu enw llythrennau cyntaf)
2. Blwyddyn (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl y ddarlith (mewn llythrennau italig)
4. [Cyfrwng]
5. Diwrnod/mis

Dylid cyfeirnod i darlithoedd cyhoeddus neu siaradwyr gwadd, ond ni ddylid cyfeirnod i darlithoedd sy'n rhan o'ch addysgu

Sut i gyfeirnod i ffynonellau eraill

Statudau'r DU (Deddfau Seneddol) cyn 1963

Enghraifft yn y testun

Mae *The Animals (Cruel Poisons) Act 1962* (10 ac 11 Elis. 2, t.26) yn dehongli 'anifail' i olygu unrhyw famal.

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Animals (Cruel Poisons) Act 1962 (10 ac 11 Elis. 2, t.26).

Trefn y cyfeirnod:

1. Teitl byr y Ddeddf a'r Flwyddyn (mewn llythrennau italig)
2. Blwyddyn deyrnasol
3. Enw'r brenin/brenhines
4. Rhif y bennod

Statudau'r DU (Deddfau Seneddol) ar ôl 1963

Enghraifft yn y testun

Yn sgil dichter y cyhoedd ynghylch ymosodiadau gan gŵn, cyflwynwyd y statud (*Prydain Fawr. Deddf Cŵn Peryglus 1991*).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Prydain Fawr. *Deddf Cŵn Peryglus 1991: Elisabeth II. Pennod 65 (1991)* Llundain: Y Llyfrfa.

Trefn y cyfeirnod:

1. Prydain Fawr
2. Enw'r Ddeddf (defnyddiwch y teitl byr): enw'r brenin/brenhines. Rhif y bennod (mewn llythrennau italig)
3. Blwyddyn cyhoeddi (mewn cromfachau crwn)
4. Man cyhoeddi: cyhoeddwr.

Wrth gyfeirnod cyhoeddiadau'r llywodraeth y confensiwn cydnabyddedig yw defnyddio Prydain Fawr yn bytrach na'r

Deyrnas Unedig. Dylid rhoi'r rhagair Cymru neu Yr Alban yn acbos unrhyw gyhoeddiad gan lywodraethau Cymru neu'r Alban.

Cyhoeddiad gan Adran y Llywodraeth

Enghraifft yn y testun

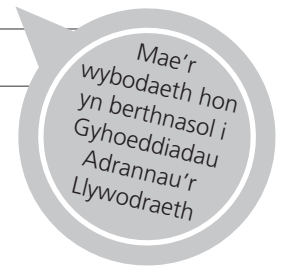
Ceir amlinelliad o amcan y Llywodraeth o ran cyflawni twf economaidd cytbwys yn ei rhaglen uchelgeisiol (Prydain Fawr. Yr Adran Busnes, Arloesedd a Sgiliau, 2011).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Prydain Fawr. Yr Adran Busnes Arloesedd a Sgiliau (2011) *Guide to BIS 2011-12 – working together for growth*. [Ar-lein]. Ar gael fan hyn: <http://www.bis.gov.uk/assets/biscore/corporate/doc/g/11-p120-guide-to-bis-2011-2012> (Darllenwyd: 1 Awst 2011).

Trefn y cyfeirnod:

1. Gwlad
2. Enw adran y llywodraeth
3. Blwyddyn cyhoeddi (mewn cromfachau crwn)
4. Teitl (mewn llythrennau italig)
5. Man cyhoeddi: Cyhoeddwr
6. Cyfres (mewn cromfachau) – os yw'n berthnasol
Os ydych yn cyfeirnod fersiwn ar-lein, yn lle Man cyhoeddi: Cyhoeddwr rhowch:
7. [Ar-lein]
8. Ar gael fan hyn: URL
9. (Darllenwyd: dyddiad)

Achosion cyfreithiol

Enghraifft yn y testun

Roedd achos *Abramova v Oxford Institute of Legal Practice* [2011] yn ategu...

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Abramova v Oxford Institute of Legal Practice [2011] EWHC 613 (QB).

Enghraifft yn y testun

Mae *Re. C* (1994) yn garreg filltir o achos yn ymwneud â galluedd meddyliol a gwrthod triniaeth feddygol..

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Re. C (1994) 1 All E.R. 819.

Trefn y cyfeirnod:

1. Enw'r partion sy'n rhan o'r achos (mewn llythrennau italig) h.y. enw achos
2. Dyddiad mewn cromfachau sgwâr, os defnyddir rhif cyfrol rhowch y dyddiad mewn cromfachau crwn
3. Rhif y gyfrol (os defnyddir)
4. Talfyriad o enw'r adroddiad a thudalen gyntaf yr adroddiad

Safonau Prydeinig o gronfeydd data ar-lein

Enghraifft yn y testun

Mae safonau yn cynorthwyo i werthuso llyfrgelloedd o bob math (Sefydliad Safonau Prydeinig, 2008)

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Sefydliad Safonau Prydeinig (2008) *BS ISO 11620: Information and documentation. Library performance indicators. British Standards Online* [Ar-lein]. Ar gael fan hyn: <https://bsol.bsigroup.com/en/BsolHomepage/> (Darllenwyd: 21 Gorffennaf 2010).

Trefn y cyfeirnod:

1. Enw'r sefydliad awdurdodi/sefydliad
2. Blwyddyn cyhoeddi (mewn cromfachau crwn)
3. Rhif a theitl y safon (mewn llythrennau italig)
4. Teitl y gronfa ddata (mewn llythrennau italig)
5. [Ar-lein]
6. Ar gael fan hyn: URL
7. (Darllenwyd: dyddiad)

Ymchwil i'r Farchnad / Adroddiadau Ariannol o gronfeydd data ar-lein

Enghraifft yn y testun:

Nododd Mintel (2014) y bydd yr adran gyfleustra yn helpu gwerthiant i dyfu 3.7% yn 2014.

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Mintel (2014) 'Supermarkets more than just food retailing', *Mintel oxygen reports platform* [Ar-lein]. Ar gael yn: <http://academic.mintel.com> (Cyrchwyd: 8 Rhagfyr 2014).

Trefn y cyfeirnod:

1. Y sefydliad cyhoeddi
2. Blwyddyn cyhoeddi/diweddarwiad diwethaf (mewn cromfachau)
3. Teitl y rhan neu'r adran o'r adroddiad (mewn dyfynodau sengl)
4. Teitl y gronfa ddata (mewn *italics*)
5. [Online]
6. Ar gael yn: URL
7. (Cyrchwyd: dyddiad)

Offerynnau Statudol: Rheoliadau Iechyd a Diogelwch

Enghraifft yn y testun:

Mae'r Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch yn darparu canllawiau i gyflogwyr a gweithwyr drwy eu Rheoliadau Iechyd a Diogelwch (1999).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch. *The Management of Health and Safety at Work Regulations 1999* (O.S. 1999/3242). [Ar-lein]. Ar gael yn: <http://www.legislation.gov.uk/uksi/1999/3242/contents/made>.(Cyrchwyd: 18 Rhagfyr 2014).

Trefn y cyfeirnod:

1. Enw / teitl gan gynnwys y flwyddyn (mewn *italics*)
2. Blwyddyn a rhif yr O.S. (mewn cromfachau)
3. [Ar-lein]
4. Ar gael yn: URL
5. (Cyrchwyd: dyddiad)

Sut i gyfeirnod ffynonellau gweledol

Os ydych yn cynnwys ffotograff neu ddiagram er enghraifft yn eich testun dylech roi cyfeirnod o dan yr eitem yn ogystal ag yn eich rhestr o gyfeirnodau ar ddiwedd eich gwaith.

Mae'r wybodaeth hon yn berthnasol wrth gyfeirnod ffynonellau gweledol

Darluniau, diagramau neu dablau mewn llyfr

Enghraifft yn y testun

Mae diagram Field yn ddefnyddiol yn y modd y mae'n crynhoi'r cysylltiadau rhwng prif elfennau'r broses ymchwil (Field, 2009, t. 3).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Field, A. (2009) *Discovering statistics using SPSS*, 3ydd arg. Llundain: Sage Publications Ltd., t. 3, ffig.

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur y llyfr
2. Blwyddyn cyhoeddi (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl y llyfr (mewn llythrennau italig)
4. Man cyhoeddi: Cyhoeddwr
5. Rhif tudalen y darluniad, ac ati
6. Darl./ffig./tabl

Ffotograffau – printiau/sleidiau

Enghraifft yn y testun

Mae'r gwaith yn darlunio'r cyswllt dynol â'r byd naturiol (Magee, 2009).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Magee, J. (2009) *Phishing II* [Ffotograff]. Caerdydd:

Ffotogallery at Turner House.

Trefn y cyfeirnod:

1. Ffotograffydd
2. Blwyddyn (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl y ffotograff (mewn llythrennau italig)
4. [Ffotograff]

Ffotograffau o'r Rhyngrwyd

Enghraifft yn y testun

Comisiynwyd y ddelwedd feiddgar hon (Knight, 1986) gan ...

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Knight, N. (1986) *Red coat* [Ar-lein]. Ar gael fan hyn: <http://collections.vam.ac.uk/item/O128940/photograph-red-coat/> (Darllenwyd: 21 Gorffennaf 2010).

Trefn y cyfeirnod:

1. Ffotograffydd
2. Blwyddyn cyhoeddi (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl y ffotograff (mewn llythrennau italig)
4. [Ar-lein]
5. Ar gael fan hyn: URL
6. (Darllenwyd: dyddiad)

Ffotograffau mewn casgliadau ar-lein (e.e. Flickr)

Enghraifft yn y testun

Yn ei symlrwydd y mae pŵer ffotograff Algo (2005).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Algo (2005) *Holding on. Flickr* [Ar-lein]. Ar gael fan hyn: <http://www.flickr.com/photos/algo/41942696/in/set-72057594138446566/> (Darllenwyd: 21 Gorffennaf 2010).

Trefn y cyfeirnod:

1. Ffotograffydd
2. Blwyddyn cyhoeddi (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl y ffotograff (mewn llythrennau italig)
4. Teitl y casgliad ar-lein (mewn llythrennau italig)
5. [Ar-lein]
6. Ar gael fan hyn: URL
7. (Darllenwyd: dyddiad)

Paentiadau/darluniadau mewn casgliadau ar-lein

Enghraifft yn y testun

Arbenigai Ingleby mewn golygfeydd dyfrlliw bach, er enghraifft yn *Brombo House* (1794).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Ingleby, J. (1794) *Brombo House* [Dyfrlliw]. *Llyfrgell Genedlaethol Cymru* [Ar-lein]. Ar gael fan hyn: <http://digidol.llgc.org.uk/METS/ING00001/ingleby?start=1> (Darllenwyd: 16 Gorffennaf 2010).

Trefn y cyfeirnod:

1. Artist
2. Dyddiad (os yw ar gael)
3. Teitl y gwaith (mewn llythrennau italig)
4. [Cyfrwng]
5. Enw'r casgliad (mewn llythrennau italig)
6. [Ar-lein]
7. Ar gael fan hyn:
8. (Darllenwyd: dyddiad)

Cerflun

Enghraifft yn y testun

Mae'r toriadau llorweddol, fel a welir er enghraifft yn *Crack and warp column* (Nash, 2002) yn hollti a phlygu gydag amser.

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Nash, D. (2002) *Crack and warp column* [Cerflun]. Casgliad Celf Parhaol Prifysgol Morgannwg.

Trefn y cyfeirnod:

1. Cerflunydd
2. Blwyddyn (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl (mewn llythrennau italig)
4. [Cerflun]
5. Enw'r casgliad

Catalog Arddangosfa Gelf

Enghraifft yn y testun

Dyweddod Thompson (1995, t.8) Wallinger yn artist gwleidyddol.

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Thompson, J. (1995) Mark Wallinger. Arddangosfa a gynhaliwyd yn yr Ikon Gallery, Birmingham, 25 Chwefror – 1 Ebrill 1995 a'r Serpentine Gallery, Llundain, 10 Mai – 11 Mehefin 1995 [Catalog arddangosfa].

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur(on) y catalog (cyfenw cyn llythrennau blaen enw(au) cyntaf)
2. Dyddiad cyhoeddi (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl yr arddangosfa (mewn llythrennau italig)
4. Lleoliad a dyddiad yr arddangosfa
5. [Catalog yr arddangosfa]

Sut i gyfeirnod deunydd clyweledol

Rhaglen deledu

Enghraifft yn y testun

Mae'n debyg y gall tric â'r golau eich deffro a'ch cadw ynghwsg (*10 things you need to know about sleep*, 2009).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

10 things you need to know about sleep (2009) BBC One Television, 12 Mai.

Trefn y cyfeirnod:

1. Teitl y rhaglen (mewn llythrennau italig)
2. Blwyddyn darlledu (mewn cromfachau crwn)
3. Enw'r sianel
4. Dyddiad darlledu (diwrnod/mis)

Pennod o gyfres deledu

Enghraifft yn y testun

Datblygir cymeriad Ross yn y bennod hon, gyda'i ymateb i'r newydd bod ei gyn-wraig yn disgwyl ei blentyn ('The one with the sonogram at the end', 2004).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

'The one with the sonogram at the end' (2004) *Friends*, Cyfres 1, pennod 2. Channel 4 Television, 29 Medi.

Trefn y cyfeirnod:

1. Teitl y bennod (mewn dyfynodau sengl)
2. Blwyddyn darlledu (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl y rhaglen (mewn llythrennau italig)
4. Rhifau'r gyfres a'r bennod
5. Enw'r sianel
6. Dyddiad darlledu (dyddiad/mis)

Rhaglen radio

Enghraifft yn y testun

Mae barn pobl ar radio-ladrata yn parhau i fod yn amrywiol dros ben (*Do pirates rule the airways?*, 2010).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Do pirates rule the airways? (2010) BBC Radio 4, 21 Gorffennaf.

Trefn y cyfeirnod:

1. Teitl y rhaglen (mewn llythrennau italig)
2. Blwyddyn darlledu (mewn cromfachau crwn)
3. Enw'r sianel
4. Dyddiad darlledu (diwrnod/mis)

Ffilm

Enghraifft yn y testun

Gall ffilmiau dynnu ar ddigwyddiadau a phrofiadau o'r gorffennol sy'n cael effaith atseiniol heddiw (*Good night, and good luck*, 2005).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Good night, and good luck (2005) Cyfarwyddwyd gan George Clooney [Ffilm]. Unol Daleithiau America: Warner Independent Pictures.

Trefn y cyfeirnod:

1. Teitl y ffilm (mewn llythrennau italig)
2. Blwyddyn dosbarthu (mewn cromfachau crwn)
3. Cyfarwyddwyd gan
4. [Ffilm]
5. Lle ei dosbarthu: cwmni dosbarthu

Ffilm ar DVD

Enghraifft yn y testun

Mae i gyfrwng ffilm y potensial i ragori ar y gair ysgrifenedig. Mae *Slumdog millionaire* (2009), er enghraifft, ...

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Slumdog millionaire (2009) Cyfarwyddwyd gan Danny Boyle [DVD]. Unol Daleithiau America: Foxsearchlight Pictures.

Trefn y cyfeirnod:

1. Teitl y ffilm (mewn llythrennau italig)
2. Blwyddyn dosbarthu (mewn cromfachau crwn)
3. Cyfarwyddwyd gan
4. [DVD]
5. Lle ei dosbarthu: Cwmni dosbarthu

Ffilm ar Youtube

Enghraifft yn y testun

Ystyriai Matisse mai'r capel oedd ei gyflawniad pennaf (Misterulster, 2010).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Misterulster (2010) 20100510 BBC *Matisse.m4v*. Ar gael fan hyn: <http://www.youtube.com/watch?v=en1--ukWZus> (Darllenwyd: 15 Gorffennaf 2010).

Trefn y cyfeirnod:

1. Enw'r person a bostiodd y fideo
2. Blwyddyn postio'r fideo (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl y ffilm neu'r rhaglen (mewn llythrennau italig)
4. Ar gael fan hyn: URL
5. (Darllenwyd: dyddiad)

Vidcast/vodcast

Cyfeirnod ble y dangoswyd y vidcast/vodcast i'w lawrlwytho

Enghraifft yn y testun

Roedd y ddarlith sefydlu yn ddiddorol iawn (Wheeler, 2009).

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Wheeler, Athro Nick. (2009) 'Nuclear abolition: Trustbuilding's greatest challenge?' *Sefydliad Coffa David Davies, Prifysgol Aberystwyth* [Vidcast]. 9 Mawrth Ar gael fan hyn: <http://www.aber.ac.uk/en/interpol/research/research-centres-and-institutes/ddmi/publications/audio-video/> (Darllenwyd: 2 Tachwedd 2012).

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur (cyfenw neu enw teuluol cyn llythrennau cyntaf)
2. Blwyddyn y postiwyd y podlediad (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl y vidcast (mewn dyfynodau sengl)
4. Teitl y wefan (mewn llythrennau italig)
5. [Vidcast/vodcast]
6. Diwrnod/Mis y postiwyd y fidlediad/fodlediad
7. Ar gael fan hyn: URL
8. (Darllenwyd: dyddiad)

Sgôr Gerddoriaeth

Enghraifft yn y testun

Bu trac sain y cyfansoddwr i'r ffilm *'The piano'* yn arbennig o boblogaidd (Nyman, 2003)...

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Nyman, M. (2003) *Pieces from the piano*. Llawlyfr Piced a Cherddoriaeth Ddalen. DU: Music Sales Ltd.

Trefn y cyfeirnod:

1. Cyfansoddwr
2. Blwyddyn cyhoeddi (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl y sgôr (mewn llythrennau italig)
4. Nodiadau
5. Man cyhoeddi: Cyhoeddwr

Recordiad o gerddoriaeth neu air llafar ar CD sain

Enghraifft yn y testun

Rhyddhawyd pumed albwm stiwdio'r band indi-roc o Gymru Super Furry Animals, *Rings around the world* yn 2001 gan dderbyn cymeradwyaeth y beirniaid a'r cyhoedd.

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Super Furry Animals (2001) *Rings around the world* [CD]. Llundain: Epic Records.

Trefn y cyfeirnod:

1. Artist
2. Blwyddyn dosbarthu (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl dosbarthu (mewn llythrennau italig)
4. [CD]
5. Lle ei ddosbarthu: Cwmni dosbarthu

Podlediad

Cyfeirnod ble y dangoswyd y Podlediad i'w lawrlwytho

Enghraifft yn y testun

Trafododd O'Sullivan (2007) faterion yn ymwneud â diogelwch twristiaeth.

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

O'Sullivan, D. (2007) 'Challenges of tourism growth', *The University of Glamorgan Podcasts* [Podlediad]. 15 Awst. Ar gael fan hyn: <http://podcasting.weblog.glam.ac.uk/> (Darllenwyd: 18 Gorffennaf 2010).

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur/cyflwynydd
2. Blwyddyn cyhoeddi podlediad (mewn cromfachau crwn)
3. Teitl y podlediad (mewn dyfynodau sengl)
4. Teitl y wefan (mewn llythrennau italig)
5. [Podlediad]
6. Diwrnod/mis postio'r podlediad
7. Ar gael fan hyn: URL
8. (Darllenwyd: dyddiad)

Casgliad iTunesU

Enghraifft yn y testun

Mae gwaith Roche *et al* (2010) yn pwysleisio...

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Roche, P., Griffiths, M., a Richards, B. (2010) *Our Amazing Universe*. Prifysgol De Cymru. iTunesU [Lawrlwythiad]. Ar gael: <https://itunes.apple.com/gb/itunes-u/our-amazing-universe/id527125588?mt=10>. (Cyrchwyd: 17 Rhagfyr 2014).

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur(on) (cyfenw, wedyn llythyren flaen enw cyntaf)
2. Blwyddyn postio (mewn cromfachau)
3. Teitl (mewn italics)
4. Cyhoeddwr
5. Y wefan lawrlwytho (enw mewn italics)
6. [Lawrlwythiad]
7. Ar gael yn: URL
8. (Cyrchwyd: dyddiad)

Enghraifft iBook

Enghraifft yn y testun

Mae Djebarni *et al* (2014) yn darparu gwybodaeth hanfodol am ddulliau ymchwilio.

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Djebarni, R., Burnett, S. a Richards, B. (2014) *Research Methods for Business Students, Managers and Entrepreneurs*. Prifysgol De Cymru. iTunesU [Lawrlwythiad]. Ar gael yn: <https://itunes.apple.com/us/book/research-methods-for-business/id862468951?ls=1&mt=13>. (Cyrchwyd: 17 Rhagfyr 2014).

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur(on) (cyfenw, wedyn llythyren flaen enw cyntaf)
2. Blwyddyn postio (mewn cromfachau)
3. Teitl (mewn *italics*)
4. Cyhoeddwr
5. Y wefan lawrlwytho (enw mewn *italics*)
6. [Lawrlwythiad]
7. Ar gael yn: URL
8. (Cyrchwyd: dyddiad)

Sut i gyfeirnoddi perfformiadau byw

Perfformiad byw — cyngerdd band

Enghraifft yn y testun

Braidd y gallwyd clywed llais Dylan (2000) yn erbyn cyfeiliant y band, a oedd yn fedrus, mae'n rhaid dweud, a sylwyd ar hynny gan y rhan fwyaf o'r dyrfa a oedd yn gynyddol anfodlon.

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

Bob Dylan (2000) [Sheffield Arena. 22 Medi].

Trefn y cyfeirnod:

1. Enw'r band
2. Blwyddyn y perfformiad (mewn cromfachau crwn)
3. Lleoliad. Dyddiad y gwelwyd y perfformiad [mewn cromfachau sgwâr]

Perfformiad byw — drama

Enghraifft yn y testun

Roedd y perfformwyr yn canu yn agos iawn at y gynulleidfa (*The Duchess of Malfi*, 2010)

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnod:

The Duchess of Malfi gan John Webster (2010)
Cyfarwyddwyd gan Felix Barrett [Royal Albert Docks, Llundain. 15 Gorffennaf].

Trefn y cyfeirnod:

1. Teitl (mewn llythrennau italig)
2. Gan Awdur
3. Blwyddyn y perfformiad (mewn cromfachau crwn)
4. Cyfarwyddwyd gan
5. Lleoliad. Dyddiad y gwelwyd y perfformiad [mewn cromfachau sgwâr]

Sut i gyfeirnoddi cyfathrebiad personol

Cyfathrebiad Personol

Enghraifft yn y testun

Roedd *Fitzgibbon (2012)* o'r farn bod...

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnoddi:

Fitzgibbon, K. (2012) Sgwrs ffôn gydag
Amanda Thomas, 16 Chwefror.

Trefn y cyfeirnod:

1. Siaradwr / anfonwr / awdur (cyfenw cyn llythrennau blaen enw(au) cyntaf)
2. Blwyddyn y cyfathrebiad (mewn cromfachau)
3. Cyfrwng y cyfathrebiad
4. Derbynnydd y cyfathrebiad
5. Diwrnod/mis y cyfathrebiad

Sut i gyfeirnoddi gemau cyfrifiadurol

Gêm Gyfrifiadurol

Enghraifft yn y testun

Gêm antur a chyffro yw *Assassin's Creed Brotherhood* (Ubisoft Montreal, 2011) sy'n...

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnoddi

Ubisoft Montreal (2011) *Assassin's Creed Brotherhood* (Fersiwn Safonoll) PC [Gêm gyfrifiadurol]. Ubisoft Montreal

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur(on) (os yw ar gael)
2. Dyddiad (os yw ar gael)
3. Teitl y gêm (mewn llythrennau italig gyda phriflythyren i ddechrau bob gair)
4. Fersiwn (mewn cromfachau)
5. Plattform
6. [Gêm gyfrifiadurol]
7. Argaeledd, hynny yw'r cwmni cynhyrchu, cyfeiriad, rhif archeb (os yw ar gael).
NEU os yw ar y rhyngwyd

Sut i gyfeirnoddi rhaglenni cyfrifiadurol

Rhaglen Gyfrifiadurol

Enghraifft yn y testun

Mae *Camtasia Relay* (TechSmith, 2012) yn eich galluogi i recordio perfformiadau byw.

Enghraifft yn y rhestr gyfeirnoddi:

TechSmith Corporation (2012) *Camtasia Relay* (Fersiwn 4) [Rhaglen Gyfrifiadurol]. Ar gael fan hyn:
<http://www.techsmith.com/download.camtasiarelay/try/default.asp> (Gwelwyd: 16 Mawrth 2012)

Trefn y cyfeirnod:

1. Awdur(on) (os yw ar gael)
2. Dyddiad (os yw ar gael)
3. Teitl y rhaglen (mewn llythrennau italig gyda phriflythyren i ddechrau bob gair)
4. Fersiwn (mewn cromfachau)
5. [Rhaglen gyfrifiadurol]
6. Argaeledd, hynny yw'r cwmni cynhyrchu, cyfeiriad, rhif archeb (os yw ar gael).
NEU os yw ar y rhyngwyd
Ar gael fan hyn: URL (Cyrchwyd: dyddiad)

Caiff y fersiwn ddiwygiedig hon o Ganllaw Prifysgol Morgannwg i Gyfeirnoddi Harvard ei phriodoli i waith ar y cyd rhwng y Ganolfan Adnoddau Dysgu a'r Ganolfan Addysg Galw Heibio.

Rhoddir cydnabyddiaeth am ysbrydoli'r Canllaw diwygiedig hwn Macmillan.

I gael arweiniad trylwyr i gyfeirnoddi, argymhellwn eich bod yn benthyg neu'n prynu'r gwrslyfr hwn.

Gorffennaf 2011 (Diwygiwyd Chwefror 2015)